

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Визначальним чинником розвитку страхової системи України з моменту набуття нею незалежності залишається роль держави. За допомогою прямих та непрямих інструментів впливу вона здатна стимулювати або ж, навпаки, стримувати розвиток страхової системи, до якої зараховуємо страхові компанії; перестрахові компанії; філії страховиків-нерезидентів; товариства взаємного страхування; страхові та перестрахові пули. Одним із найбільш дієвих важелів державного регулювання є податки.

Минулого року у Податковому кодексі запроваджено двоступеневу систему оподаткування страхових компаній, характерну для країн Євросоюзу. В основу системи покладено податок на прибуток, отриманий від здійснення операцій зі страхування та іншої, не пов'язаної зі страхуванням діяльності, і 3% податку на дохід у вигляді страхових премій (страхових платежів).

Для страховиків передбачено два об'єкти оподаткування – прибуток від усієї господарської діяльності страхової компанії та дохід від страхової діяльності. Також у п. 136.5 ст. 136 Податкового кодексу зазначено, що податок на дохід від страхової діяльності є частиною податку на прибуток.

Для суб'єктів страхової системи одночасно із ставкою податку на прибуток у 18 % визначено ставки податку на дохід у таких розмірах:

– 3 % за договорами страхування від об'єкта оподаткування (сума страхових платежів, страхових внесків, страхових премій, нарахованих за договорами страхування і співстрахування). При цьому страхові платежі, страхові внески, страхові премії за договорами співстрахування включаються до складу об'єкта оподаткування страховика тільки в розмірі його частки страхової премії, передбаченої договором співстрахування;

– 0 % за договорами з довгострокового страхування життя, договорами добровільного медичного страхування та договорами страхування у межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема договорів страхування додаткової пенсії.

Об'єктом оподаткування страховика, до якого застосовується ставка в розмірі 18 %, також є прибуток із джерелом походження на території України та закордоном, який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають згідно з положеннями розділу III Податкового кодексу.

Нарахований страховиком податок на дохід за ставкою 3 % є різницею, яка зменшує фінансовий результат до оподаткування такого страховика. Це головний показник коригування. Згодом фінансовий результат страховика до оподаткування коригується у зв'язку із формуванням та використанням страхових резервів (збільшується або зменшується сума фінансового результату).

Фінансовий результат до оподаткування страховика збільшується: на суму витрат на формування страхових резервів (технічних або математичних) відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності; на суму коригування (зменшення) страхових резервів (технічних або математичних) відповідно до методики, яка визначається Нацкомфінпослуг за погодженням з Державною фіскальною службою України. Фінансовий результат до оподаткування страхових компаній зменшується: на суму коригування страхових резервів (технічних або математичних), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності; на суму страхового резерву (технічного або математичного).

Визначення розмірів страхових резервів за ризиковими видами страхування і за видами страхування життя мають відмінності. У ризикових видах страхування формуються технічні резерви, які включають резерв

незароблених премій, резерви збитків і є обов'язковими для формування, а також спеціальні резерви (резерв катастроф, резерв коливань збитковості), що формуються компаніями, які здійснюють окремі види обов'язкового страхування (обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та обов'язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду), умови проведення яких потребують додаткових гарантій.

Компанії зі страхування життя формують страхові резерви із страхування життя, які поділяються на математичні резерви (резерви довгострокових зобов'язань) і резерви належних виплат страхових сум.

Потрібно зазначити, що у Податковому кодексі для всіх платників податку на прибуток, у тому числі страховиків, підвищено з 10 до 20 млн. грн. максимальний розмір річного доходу для тих платників, які не повинні сплачувати щомісячні авансові внески з податку на прибуток.

Отже, дослідження останніх тенденцій в оподаткуванні страхових компаній як основних суб'єктів страхової системи, дозволяє підсумувати, що запроваджена Податковим кодексом України система оподаткування прибутку страховиків має значний потенціал сприяння розвитку страхової системи України. Проведена податкова реформа матиме успіх за умови подальшого удосконалення норм податкового законодавства та співпраці між державою та страховими компаніями.

Список використаної літератури

1. Задорожний О. Реформування системи оподаткування страхового ринку / О. Задорожний // Вісник Міністерства доходів і зборів України. – 2015. – № 2. – С. 18-21.
2. Тимошук О.В. Теоретичні аспекти податкового регулювання страхової діяльності / О.В. Тимошук // Вісник національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2014. – № 2 (17). – С. 146-152.
3. Податковий кодекс України // Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page15>.